

> DÜBAM
DUNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

Beşinci Yılına Girerken Arap Baharı

> 2015 KASIM
DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

dübam

Beşinci Yılında

Arap Baharı'nda neler oluyor?

Arap Baharı protestoları ilk olarak 18 Aralık 2010'da Tunus'ta başladı. Muhammed Buazizi adlı bir seyyar satıcının kendini yakmasının ardından başlayan protestolar sonucu 23 yıldır ülkeyi yöneten Zeynel Abidin Bin Ali Tunus'u terk etmek

zorunda kaldı. 24 Ekim 2011'de ilk demokratik seçimler yapıldı. Bu süreçte iki muhalif lider suikast sonucu hayatını kaybetti.

Ülke 26 Ekim 2014'te parlamento seçimlerine, aynı yıl 23 Kasım'da da ilk tur cumhurbaşkanlığı seçimlerine gitti. Tunus Arap Baharı'nın barışçıl ve çatışmasız bir şekilde geçiş yaptığı tek ülke durumunda. Bunun arka planında Arap Baharı sonrası Nahda Hareketi'nin hoşgörü ve demokratik çerçevede mücadele etme refleksi yatıyor.

Tunus'ta fitili ateşlenen Arap Baharı 25 Ocak 2011'de Mısır'a sıçradı. 11 Şubat 2011'de ülkeyi 40 yıl yöneten Hüsnü Mübarek görevini bıraktı ve tutuklandı. Tantavi yönetimindeki

yüksek askeri konsey, 6 ay sonra görevi sivil yönetime devredeceğini açıkladıysa da, sözünü tutmadı. Ülke yeni protestolara sahne oldu. 28 Kasım 2011'de yapılan Halk ve Şura Meclisi seçimlerini Müslüman kardeşler kazandı. 30 Haziran 2012'de yapılan seçimle Muhammed Mursi cumhurbaşkanı oldu.

Ancak 3 Temmuz 2013'te darbeyle görevinden alındı. Başa gelen darbeci General Abdülfettah Sisi, darbe karşıtı gösterileri kanlı bir şekilde bastırdı. Bugün, seçilmiş Cumhurbaşkanı Mursi hapiste. Hakkındaki davalar devam ediyor. Devrik lider Hüsnü Mübarek ise "göstericileri öldürmek" suçundan beraat etti. Bugün Mısır'da Sisi yönetimi tıpkı Mübarek dönemi politikalarını hatırlatıyor.

Tunus ve Mısır'da iktidarları değiştiren Arap Baharı 15 şubat 2011'de Libya'ya sıçradı. İsyancıların Bingazi'nin kontrolü ele geçirmesi ardından ülkeyi 42 yıldır yöneten Muammer Kaddafi'nin kente operasyon düzenleyeceği iddiaları arasında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, 17 Mart'ta uluslararası müdahalenin önünü açan karara onay verdi. 19 Mart'ta Fransız uçakları Kaddafi güçlerinin mevzilerini bombalamaya başladı. Sirte'nin düşmesi ve Kaddafi'nin linç edilerek öldürülmesi iç savaşını bitirmedi. Bugün ülkede iki ayrı hükümet, iki ayrı meclis var. Güvenlik krizi devam ediyor. Ülkede istikrarsızlık devam ederken 2015 yılında IşİD'in Libya'da etkisini gittikçe arttırması da söz konusu.

Arap Baharı'nın ateşi Suriye'yi beşinci yılında küle döndürdü. 15 Mart 2011'de başlayan protestolar, kısa sürede tüm ülkeye yayıldı. Yaklaşık beş yıldır devam eden iç savaşta 300 bine yakın kişi hayatını kaybetti. Sekiz milyon kişiye evlerini terk etmek zorunda kaldı. Bugün iki milyondan fazla Suriyeli iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınmış durumda.

Suriye iç savaşının çok farklı tarafları ve boyutlarının olması mevcut krizi daha da kötüleştiriyor. Bir tarafta rejime destek veren İran ve Rusya, diğer bir taraftan muhalifleri destekleyen Türkiye - Katar ve Suudi Arabistan.. İç savaşı çıkmaza sürükleyen taraflardan diğerleri ise IŞİD ve PYD. Kısacası çıkarların, mezheplerin ve ideolojilerin savaştığı Suriye'de durum gün geçtikçe kötüye gidiyor.

Arap Baharı adı verilen halk ayaklanmalarından bu yana bölgede iktidar değişimleri, iç çatışmalar ve krizlerin etkileri devam ediyor. Yemen de bu krizlerin en katmerli yaşandığı ülkelerden biri. İç savaşın devam ettiği Mart 2015'te Husiler başkent Sana'yı ele geçirdi. Ve bu gelişmeden sonra mahiyet değiştiren iç savaş mezhep eksenli bir Suud- İran mücadelesine dönüştü. Çatışmaların yıkıcı etkileri tüm hızıyla devam ediyor. Şu ana kadar 32 bin insan öldü. Bunlardan çoğu sivillerden oluşuyor.

Yemen'deki bu çatışmaların karakterini çok farklı unsurlar belirliyor. Çatışmacı siyasete etki eden dağınık aşiret yapıları, mezhepler ve güç mücadeleleri gibi faktörler mevcut.

Arap Baharı isyanlarının bir domino taşı etkisiyle yayılmasından sonra Bahreyn'de bundan etkilenen ülkelerden biriydi.

Bahreyn'de ilk olarak 2011 yılında başlayan gösterilerde muhalif gruplar, ülkede

demokratik ve siyasi reformların gerçekleştirilmesini talep ettiler. Fakat özellikle Suudi Arabistan'ın baskıları neticesinde, Bahreyn yönetimi muhaliflere karşı sert askeri tedbirler aldı. Ve kısa süre sonra Suudiler ayaklanmaları Sünni-Şii çatışması temelinde tanımladı.

Suudi Arabistan, Bahreyn'deki gelişmeleri iki açıdan değerlendiriyordu. Birincisi, Şii'lerin iktidara gelmesi, İran'ın bölgedeki siyasi etkisini genişletecekti. İkincisi Bahreyn'deki Şii'lerin başarısı bölgedeki diğer Şii'lere de örnek olabilirdi. Sonuçta Bahreyn'de görünmez şiddete sebep olan ne varsa görünmez hale getirildi ve isyanların üzeri örtülmüş oldu.

> DÜBAM DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

Beşinci Yılına Girerken Arap Baharı

> 2015 KASIM
DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net/dubam

